

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATURY

Stupeň vzdelania	primárne vzdelávanie ISCED1
Forma štúdia	denná
Dĺžka štúdia	4 roky
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Časový rozsah výučby				
Ročník	1.	2.	3.	4.
Štátny vzdelávací program	9	8	7	7
Školský vzdelávací program	0	1	1	1
Spolu	9	9	8	8

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv na jeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti. Cieľom výučby slovenského jazyka na primárnom stupni vzdelávania je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame

ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

Funkcia predmetu

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie. Do literárnej výchovy ako integrujúci prvok možno zahrnúť tzv. tvorivé písanie. Považujeme ho i za prostriedok preniknúť do významovej a estetickéj hĺbky literárneho diela. Tvorivé písanie sa tak stáva pre žiaka zdrojom poznania v oblasti lexiky, syntaxe, štylistiky, noetiky a poetiky, v neposlednom rade aj čítania. Ide teda o akési spojené nádoby, kde vedomostná úroveň a zručnosti sa spätne využívajú v jednotlivých zložkách predmetu. V minulosti, chápeme tým obdobie posledných desaťročí, sa kládol v materinskom jazyku akcent najmä na zvládnutie jazykovej zložky predmetu, kde učiteľ zdôrazňoval potrebu ovládať pravopis jazyka (syntax, morfológiu, lexikológiu), pričom písomná a ústna komunikácia bola podhodnotená.

Jazyk slovenský ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

- Jazyk musí žiak dobre poznať, aby ho mohol dobre využívať, aby ním mohol myslieť, cítiť.
- Bez jazyka niet komunikácie, je stavebným materiálom nášho konania, je pilierom vedomostí.
- Každá zložka jazyka vplýva na jazykový prejav žiaka a odráža sa v jeho myslení.

K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením.

Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy – vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka. Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. Na hodinách písania sa žiaci učia písať predpísané tvary písmen a číslíc (latinka) s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedú sformulovať prosbu a poďakovanie, vedú sa ospravedlniť, poľahoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu.

2. Ciele predmetu

2.1 Výchovo – vzdelávacie ciele

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale

naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni ZŠ je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehľbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej).

Špecifickým cieľom jazykového vyučovania v treťom ročníku je zvládnutie učiva, zameraného na pravopisné pravidlá. Žiaci získavajú základné poznatky o jazykovom systéme slovných druhov, zvlášť ohybných slovných druhov. Intenzívna pozornosť sa venuje práci s textom. Žiaci rozlišujú slohové útvary: rozprávanie, opis, oznámenie, správa a i. Zvyšujeme požiadavky na čítanie s porozumením a na samostatnú tvorbu textov podľa zadania. Jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra majú v tomto ročníku nasledovné špecifiká: *Jazyková a slohová zložka* - osvojenie si základných pravopisných pravidiel a kľúčových pojmov o jazykovom systéme, slovných druhoch na elementárnej úrovni. Nadobudnutie spôsobilosti ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa predlohy alebo zadania. Napísať krátke útvary podľa špecifického zamerania učiva.

Čítanie a literárna výchova – zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu určených literárnych pojmov, estetické vnímanie literárneho diela, obsahová analýza textu na primeranej úrovni, čítanie s porozumením. Identifikácia informácií priamo uvedených v texte, formulovanie otázok k týmto informáciám a identifikovanie informácií uvedených v texte nepriamo.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu *slovenský jazyk a literatúra* môžeme v tomto ročníku formulovať nasledovné špecifiká:

Rozprávanie: žiaci dokážu rozprávať samostatne a podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedú formulovať otázky k informáciám zadaným v prezentovanom texte. Od žiakov vyžadujeme, aby porozumeli nielen inštrukciám učiteľa pri riešení úlohy, ale aby nadobudli aj spôsobilosť vyžiadať si chýbajúce informácie.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme porozumenie informáciám, ktoré sú v texte uvedené nepriamo na základe otázky formulovanej učiteľom. Žiaci triedia texty podľa ich vlastností.

Písanie: žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne tvoria krátke texty podľa zadania učiteľa.

2.2 Ciele predmetu v prepojení na kľúčové kompetencie žiaka a na profil absolventa primárneho stupňa

Kompetencie - spôsobilosti, ktoré je potrebné zvládnuť v procese vyučovania materinského jazyka, a ktoré sa opierajú o kľúčové (základné) kompetencie:

Poznávacie a rečové kompetencie

Percepčno-motorické zručnosti:

1. čítať písmená abecedy a arabské číslice aj v súvislosti s učivom v matematike
2. odpísať alebo podľa diktovania napísať jednoduchý text a arabské číslice
3. samostatne písať jednoduché texty s dôrazom na dodržiavanie základných parametrov písma (písané alebo tlačené písmo)

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti:

1. zapamätať si základné informácie a vedieť ich použiť v praxi
2. vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
3. v písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu

Analytické zručnosti:

1. fonologické schopnosti – analýza zvukovej roviny jazyka na úrovni vety, slova, slabiky, identifikácie rýmu a aliterácií
2. v prípravnej etape nácviku čítania vedieť analytickými činnosťami v spojení s využívaním sluchového rozlišovania hlások určiť prvú hlásku slova. Ovládanie detailnej analýzy slova podriadiť postupne sa rozširujúcim čitateľským schopnostiam žiakov v šlabikárovom (nácvičnom) období, a to v stúpajúcej náročnosti od slabík po jednoduché slová
3. uskutočniť jazykovú analýzu textu, vyhľadávať jazykové javy, vyhodnocovať ich a postupne zatrieďovať

Tvorivé zručnosti:

1. porozprávať a napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh)
2. porozprávať príbeh podľa predlohy (podľa obrázkov, podľa názvu)
3. dokončiť rozprávanie alebo neukončenú rozprávku alebo iný literárny žáner
4. zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text. Žiaci si rozdelia úlohy z textu a snažia sa zahrať krátky príbeh z textu. Dbáme na správny prednes, artikuláciu, gestikuláciu, pohyb

Verejná prezentácia textu, verejný prejav:

1. pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na primeranej úrovni
2. osvojiť si výslovnostnú normu s uplatnením suprasegmentálnych javov
3. reprodukovat' umelecký text (doslovne, podrobne, stručne). Ak učiteľ spozoruje, že žiak sa len veľmi ťažko naučí naspamäť básničku alebo iný text, môže ho vyzvať, aby sa ho naučil aspoň stručne alebo aby ho podrobne zreprodukoval

Informačné zručnosti:

1. naučiť žiaka poznať a používať jazykové slovníky a príručky, korigovať podľa nich vlastné texty

Komunikačné zručnosti:

1. adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
2. vyjadrovať sa neverbálne a reagovať na neverbálnu komunikáciu
3. naučiť žiaka verejne sa prezentovať a obhájiť si vlastný názor

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. na základe predchádzajúcej prípravy správne, plynule a s porozumením čítať nahlas aj potichu po príprave texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané skúsenostiam žiaka
2. pri hlasnom čítaní dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť
3. výrazne čítať kratšie úryvky z literatúry pre deti a mládež
4. výrazne recitovať básne, úryvky z prózy
5. pri čítaní dramatických textov výrazne reprodukovat' priamu reč

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

1. zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
2. vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi

Analytické a interpretačné zručnosti

1. zostaviť osnovu prečítaného textu
2. určiť hlavnú myšlienku prečítaného textu
3. prerozprávať obsah prečítaného textu
4. vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu
5. vyhľadávať, identifikovať v literárnych textoch hlavné a vedľajšie postavy, literárne a jazykové prostriedky, vybrané pojmy a výrazy
6. pri jednoduchom rozbere literárnych textov používať literárne pojmy
7. hodnotiť postavy literárneho diela, určiť ich vzájomný vzťah
8. odlišovať prozaické a básnické texty
9. odlišovať umelecké a náučné texty

Tvorivé zručnosti

1. Zreprodukovat' a zdramatizovat' časť rozprávky, poviedky alebo povesti
2. Na základe vlastnej fantázie dokončiť začatý príbeh vo forme rozprávania, dramatizácie a ilustrácie
3. Napísať krátky prozaický útvar
4. Tvorit' jednoduché rýmy
5. Inscenovat' kratší dramatický text

Informačné zručnosti

1. orientovať sa v školskej a verejnej knižnici
2. budovať si vlastnú knižnicu

kompetencia učiť sa učiť sa

- má osvojené základy schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov
- uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a osvojovania si poznatkov
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach
- uvedomuje si význam vytrvalosti a iniciatívy pre svoj pokrok

sociálne komunikačné kompetencie

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania
- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky medziosobnej komunikácie
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu medzikultúrnej komunikácie

kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách a je schopný (na rôznych úrovniach) používať matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely)
- je pripravený ďalej si rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré smerujú k systematizácii poznatkov

kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa
- ovláda základy potrebných počítačových aplikácií
- dokáže primerane veku komunikovať pomocou elektronických médií
- dokáže adekvátne veku aktívne vyhľadávať informácie na internete
- vie používať rôzne vyučovacie programy

kompetencie riešiť problémy

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, vie rozoznať ozajstný problém, premýšľa o jeho príčinách a navrhne riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom
- dokáže konštruktívne a kooperatívne riešiť konflikty

osobné, sociálne a občianske kompetencie

- má základy pre smerovanie k pozitívnemu sebaobrazu a sebadôvere
- uvedomuje si vlastné potreby a tvorivo využíva svoje možnosti
- dokáže odhadnúť svoje silné a slabé stránky ako svoje rozvojové možnosti
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času
- dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti
- má osvojené základy pre efektívnu spoluprácu v skupine
- dokáže prijímať nové nápady alebo aj sám prichádza s novými nápadiami a postupmi pri spoločnej práci
- uvedomuje si význam sociálno-emočnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom

kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície
- rešpektuje vkus iných ľudí a primerane veku dokáže vyjadriť svoj názor a vkusový postoj
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu)
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr

3.Stratégie vyučovania

3.1 Metódy a formy práce

Metódy a formy, ktoré vedú k dosiahnutiu cieľa, ktorým je spisovné ovládanie reči v ústnom i písomnom prejave sú rôzne. Ide najmä o to, aby boli čo najúčinnnejšie a najefektívnejšie pre daný druh učiva, s ohľadom na toho ktorého žiaka.

Tvorivosť je ten prvok, ktorý sa uplatňuje nielen v didaktike predmetu, ale rovnako u žiaka ako i učiteľa. Výsledkom tvorivej spolupráce učiteľ – žiak je správne používanie jazyka a jeho uplatňovanie v praktickom živote aj v písomnom prejave. Tento proces by sa mal diať automaticky bez toho, aby si žiak uvedomoval zákonitosti stavby jazyka a jeho usporiadania. Systematická spolupráca pôsobiaca v interakcii učiteľ – žiak bude smerovať k hlbšiemu poznaniu materinského jazyka, k väčšej hrdosti a úcte k jazyku, čo v praxi znamená, že žiaci budú svoj jazyk poznať, budú ho vedieť používať, budú ním tvorivo myslieť a bez ťažkosti sa budú ním aj písomne vyjadrovať.

Prostredníctvom moderných vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizujeme žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívame ich doterajšiu slovnú zásobu a vedieme ich k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si dieťa osvojovalo poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Pri vytváraní modelových situácií je vhodné okrem racionálnych postupov používať aj rôzne imaginárne a emotívne pôsobenie na žiaka, ktoré sa nachádza v ríši rozprávok, hier, dramatického alebo výtvarného prejavu (tzv. zážitkové učenie). Učiteľ na hodinách slovenského jazyka v rámci komunikácie môže využívať poznatky napr. „tvorivého písania“, neverbálnu komunikáciu. Ide o to, aby vedomosti, ktoré žiak nadobúda v jazykovom vyučovaní vedel konkrétne a prakticky využiť v ďalších predmetoch (medzipredmetové vzťahy).

Pozitíva zážitkového učenia sa prejavujú nasledovne:

- žiak naučené poznatky dokáže intenzívne precítiť a prežívať
- uspokojujú a aktivizujú sa prirodzené potreby žiakov
- realizujú sa medzizložkové a medzipredmetové vzťahy
- žiak chápe potrebu učiť sa nie pre známky, ale pre život
- vzťahy u žiakov sa vytvárajú na základe vzájomného dialógu a tímovej práce

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na obsah vyučovania, na individualitu žiakov a klímu triedy tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre daný predmet.

2. motivačné metódy - motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačná demonštrácia (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov)
3. didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)
4. problémová metóda (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
5. rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie)
6. aktivizujúce metódy (situačná metóda, kooperatívne vyučovanie)
7. expozičné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, prezentácia, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž)
8. dramatizácia (rozvoj vnímania, predstavivosti, pevnej vôle a prežívania)
9. problémové metódy (projektová metóda, heuristická, brainstorming)
10. praktické aktivity
11. aktivizujúce metódy (diskusia, situačná metóda, didaktické hry)
12. fixačné metódy (metódy opakovania a precvičovania pomocou úloh na počítačoch a v pracovných listoch, samostatná práca)
13. diagnostické metódy
14. kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania)
15. frontálne – formy hromadnej práce
16. skupinové – vyučovanie skupín žiakov (5 – 7 žiakov v skupine)
17. individuálne – vyučovanie s jednotlivcami
18. formy zamerané na teoretické vyučovanie
19. formy zamerané na praktickú činnosť
20. aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy, návštevy knižníc, divadelných predstavení)

4. Prierezové témy

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel.

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný

(akademický) rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobnostných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú.

Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Environmentálna výchova

Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im prístupné a vhodné – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode.

Mediálna výchova

Jedným z významných socializačných faktorov ovplyvňujúcich hodnoty, postoje a správanie jedinca sú médiá. Osvojenie schopnosti kompetentného zaobchádzania s médiami je cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy.

Cieľom prierezovej tematiky je, aby žiaci:

- lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovali,
- dokázali posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast,
- dokázali si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať,
- vedeli tvoriť mediálne produkty.

Multikultúrna výchova

V prierezovej téme multikultúrna výchova je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania

a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Ochrana života a zdravia

Úlohou je oboznámiť žiakov s ochranou zdravia a správnym zaobchádzaním s IKT technológiami.

Regionálna výchova

Pomôže žiakom uvedomovať si prírodné, kultúrne a historické krásy svojho regiónu za účelom pestovania úcty k svojej vlasti, kraju a i k sebe samému.

V súčasnosti sa kladie dôraz na schopnosť prezentovať región a v súvislosti s európskou integráciou, je potrebné, aby žiaci mali poznatky o historických, geografických a kultúrnych danostiach regiónov.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti, pri prezentácii svojej školy.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Finančná gramotnosť

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť si celoživotné finančné zabezpečenie. Medzi ciele finančnej gramotnosti ako prierezovej témy patrí:

- organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti;
- udržanie výhodnosti, požíčkovanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni základnej školy je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby si žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom každodennom živote.

Čitateľská gramotnosť

Vzdelávacie štandard predmetu slovenský jazyk a literatúra uvádza poznávacie a čitateľské kompetencie, v ktorých sú okrem požiadaviek na techniku čítania uvedené jednotlivé analytické a interpretačné zručnosti, ktoré potrebuje žiak na to, aby porozumel prečítanému textu:

1. Zostaviť osnovu prečítaného textu.
2. Určiť hlavnú myšlienku prečítaného textu.
3. Prerozprávať obsah prečítaného textu.
4. Vyjadriť svoje pocity a zážitky z prečítaného textu.
5. Vyhľadávať, identifikovať v literárnych textoch hlavné a vedľajšie postavy, literárne a jazykové prostriedky, vybrané pojmy a výrazy.
6. Pri jednoduchom rozbere literárnych textov používať literárne pojmy.
7. Hodnotiť postavy literárneho diela, určiť ich vzájomný vzťah.
8. Odlišovať prozaické a básnické texty.
9. Odlišovať umelecké a náučné texty.

5. Obsah vzdelávania

1. ročník

Časová dotácia: 9 hodín týždenne, 297 hodín ročne

Obsah

Jazyk slovenský v 1. roč. ZŠ sa člení na dve základné zložky čítanie a písanie. To znamená, že jedna vyučovacia hodina obsahuje obidve zložky. Poradie a dĺžku týchto častí si určuje učiteľ sám v závislosti od náročnosti preberaného učiva a podľa aktuálnych potrieb triedy. Ak to učiteľ považuje za prospešné, môže fyzicky náročnejšie písanie rozdeliť v rámci jednej vyučovacej hodiny na dve kratšie časti.

Príklady variabilnosti členenia jednej vyučovacej hodiny jazyka slovenského v 1. ročníku:

1. čítanie – písanie
2. písanie – čítanie
3. písanie – čítanie – písanie

Ostatné zložky slovenského jazyka - literatúra, jazyková výchova a sloh sú organickou súčasťou týchto dvoch základných zložiek, a preto na ne nie sú vyčlenené osobitné hodiny. To znamená, že súbežne s osvojovaním čítania a písania plní učiteľ ďalšie úlohy vyplývajúce z týchto zložiek:

- rozvíja komunikačné a vyjadrovacie schopnosti žiakov so zameraním sa na kultúru jazyka
- rozširuje slovnú zásobu žiakov, najmä tým, že sa vo svojom vyjadrovaní neobmedzuje len na okruh slov doteraz deťom známym, ale postupne zaraďuje i výrazy, ktoré zatiaľ v slovníku detí chýbajú
- dbá na čistotu jazyka, najmä prostredníctvom vlastného vzorného vyjadrovania
- zoznamuje deti s pravopisnými javmi v rozsahu určenom v časti PÍSANIE
- prostredníctvom vlastného hlasného čítania zoznamuje deti s rôznymi literárnymi útvarmi primeranými veku, najmä so zameraním na ich citové pôsobenie. Využíva k tomu predovšetkým texty zo šlabikára a čítanky a inú vhodnú detskú literatúru, najmä od slovenských autorov. Vedie so žiakmi rozhovory o prečítanom, kladie otázky, dbá na formovanie postojov k čítaniu s porozumením

Obsah čítania a písania v 1. ročníku je rozčlenený do troch období:

- Prípravné (približná časová dotácia - 52 hodín)
- Návčičné / šlabikárové/ (približná časová dotácia - 195 hodín)
- Čítankové (približná časová dotácia - 50 hodín)

ČÍTANIE

Prípravné obdobie

V súčasnosti sa na vyučovaní čítania v 1. ročníku používajú vzhľadom na platné používané učebnice dve základné metódy:

- hlásková analyticko – syntetická
- syntetická metóda

V súčasnosti sa vo vyučovaní elementárneho čítania uplatňujú dve metódy vychádzajúce z pôvodnej analyticko-syntetickej metódy. V pôvodnej analyticko-syntetickej metóde sa kladie dôraz na analytické činnosti s následnými syntetickými činnosťami. Druhá metóda by sa dala charakterizovať ako syntetická metóda s využitím niektorých najjednoduchších prvkov analytickej metódy. Preto zaradenie základného učiva v jednotlivých obdobiach nácviku čítania, najmä jeho časové zaradenie, si musí prispôsobiť samotný učiteľ, podľa toho, ktorú metódu používa.

Prehľad základných tematických celkov prípravného obdobia podľa používaných metód
Rozdielne obsahy prípravného obdobia, ktoré sú uvádzané pri jednotlivých metódach nepredstavujú súbor povinného učiva, ale ich treba chápať ako prostriedok týchto metód na dosiahnutie cieľa: naučiť žiakov čítať.

Pre hláskovú analyticko- syntetickú metódu :

1. Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností
2. Analytické činnosti: veta, slovo, slabika
3. Grafické znázorňovanie vety
4. Grafické delenie slov na slabiky
5. Určovanie pozície hlások v slove
6. Detailná analýza slova na hlásky – určovanie pozície hlások v slove
7. Poznávanie písmen
8. Čítanie slov po písmenách

Pre syntetickú metódu:

1. Rozvoj komunikačných a vyjadrovacích schopností
2. Veta, slovo, slabika – len v praktických činnostiach
3. Analytické činnosti – len analýza slova na slabiky – v praktických činnostiach – rozlišovanie a určovanie prvej hlásky slova
4. Cvičenie sluchového a zrakového rozlišovania
5. Zoznamovanie sa s písmenami veľkej tlačenej abecedy prostredníctvom nápovedných obrázkov a sluchového rozlišovania hlások na začiatku slova
6. Sluchová syntéza hlások do slabiky
7. Písanie veľkých tlačených písmen – ako podpora pochopenia princípu čítania
8. Pokusné čítanie slabík a jednoduchých slov

Nácvičné /šlabikárové/ obdobie

Cieľom nácvičného obdobia je osvojovanie si čítania v týchto tematických celkoch:

1. Využívanie písmen veľkej tlačenej abecedy pri čítaní pre uľahčenie a urýchlenie chápania princípu čítania
2. Osvojovanie – čítanie písmen slovenskej abecedy - v poradí, ako sú uvedené v používaných platných učebniciach
3. Detailná analýza slov a určovanie pozície hlások v slove
4. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú otvorené slabiky
5. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabiky so spoluhláskovou skupinou
6. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú viacnásobnú spoluhláskovú skupinu.
7. Čítanie slabík, slov, viet a krátkych textov, ktoré obsahujú slabičné r - ř, l – í.
8. Čítanie písaných písmen, slabík, slov, viet a krátkych súvislých textov

Ďalšie ciele plnené v rámci zložky čítanie:

1. V praktických činnostiach oboznámiť žiakov s funkciou týchto interpunkčných znamienok: bodka, čiarka, otáznik, výkričník, dvojbodka, úvodzovky, rozdeľovník
2. V praktických činnostiach rozumieť pojmom rozprávka, príbeh, báseň, text, nadpis, riadok, autor.
3. V praktických a hrových činnostiach viesť žiakov k uvedomovaniu si významu a špecifických funkcií čítania a písania v každodenných životných situáciách

Čítankové obdobie

Šlabikárovým obdobím je ukončený nácvik čítania a písania. Čítankové obdobie treba chápať ako obdobie zdokonaľovania nadobudnutých zručností (spôsobilosti), ale najmä obdobím ich využívania pri čítaní s porozumením v praktických i vzdelávacích činnostiach.

Ciele čítankového obdobia sú zamerané na:

1. Zdokonaľovanie techniky čítania
2. Čítanie s porozumením
3. Cvičenie správnej intonácie
4. Voľná reprodukcia prečítaného textu
5. Vyjadrenie pocitov vyvolaných prečítaným textom, vnímanie umeleckých textov rôznych žánrov
6. Príprava na prechod k tichému čítaniu

PÍSANIE

Prípravné obdobie

Obsah písania v prípravnom období je zameraný na získavanie a zdokonaľovanie predpokladov na konkrétne písanie v neskoršom - v nácvičnom období. Spočíva predovšetkým v plnení nasledujúcich cieľov:

1. Systémom uvoľňovacích cvikov zlepšovať predovšetkým predpoklady na: zlepšenie jemnej motoriky zápästia a prstov tak, aby žiak mohol v období nácviku písania zvládnuť nároky, ktoré naň písanie kladie.
2. Nácvik písania prípravných cvikov, ktoré sú základnými prvkami písmen v postupnosti od jednoduchých po zložitejšie.
3. Rozvíjanie analytických schopností – schopností postrehnúť základné čiary a línie v jednotlivých písacích cvikoch, neskôr i v samotných písmenách, čo eliminuje často neprimerané množstvo cvičného písania.

Nácvičné (šlabikárové) obdobie

Čítanie a písanie nemusí nutne prebiehať súčasne, v zmysle čo čítame, to píšeme. Vo vyučovacom procese je možné, najmä vtedy, keď je proces nácviku čítania podporovaný písaním veľkých tlačených písmen neviazať písanie na postup v čítaní, ktorý je prirodzene rýchlejší.

Cieľom písania v nácvičnom období je osvojovanie si písania v týchto tematických celkoch:

1. Osvojovanie si písania písmen slovenskej abecedy v poradí závislom od používaných učebníc a písaniek
2. Spájanie písmen do slabík a slov
3. Odpis písaných písmen, slabík, slov a viet
4. Prepis tlačенých písmen, slabík, slov a viet
5. Písanie slov a jednoduchých viet podľa diktovania
6. Podporovanie vlastného a tvorivého písania veľkou tlačенou abecedou

(Poznámka: jednotlivé tematické celky v tomto prípade neprebiehajú v časovom slede za sebou, ale súbežne).

Pravopisné javy:

1. Správna skladba slova /týka sa vynechávania a zámény hlások/
2. Veľké písmeno na začiatku vety
3. Ukončenie oznamovacej, opytovacej a rozkazovacej vety
4. Písanie osobných mien
5. Označovanie dlhej samohlásky

Čítankové obdobie

Ciele písania v čítankovom období sú zamerané na:

1. Zdokonaľovanie techniky písania
2. Odpis a prepis textu
3. Písanie podľa diktovania
4. Precvičovanie pravopisných javov predpísaných pre 1. ročník
5. Vytváranie spôsobilostí samostatne sa písomne vyjadrovať

Požiadavky na vedomosti a zručnosti

Žiak vie používať písmená písanej abecedy a arabské číslice v nasledujúcich činnostiach:

– vie čitateľne napísať písmená písanej abecedy a arabských číslic.

Alternatíva pre žiakov s poruchou jemnej motoriky:

žiakom s oneskoreným vývinom a poruchou jemnej motoriky potvrdenou psychológom umožňujeme vyjadrovať sa písomne pomocou veľkých tlačенých písmen, ktoré kladú na jemnú motoriku ruky podstatne menšie nároky.

Žiak:

- dokáže správne spájať písmená v slovách
- vie z písanej predlohy čitateľne a správne odpísať slová a krátky primeraný text
- v praktických činnostiach (pri písaní) vie členiť vety na slová, slová na slabiky tak, aby výsledkom bolo správne napísané slovo alebo veta
- dokáže podľa diktovania napísať slová bez vynechávania písmen
- dokáže podľa diktovania napísať jednoduché krátke vety
- vie k známemu obrázku napísať jeho pomenovanie (tzv. autodiktát), bez vynechávania písmen (ostatné chyby tolerujeme)
- vie správne umiestniť dĺžeň
- vlastné mená osôb píše s veľkým začiatočným písmenom
- na začiatku vety píše veľké písmeno

– pri písaní rozlišuje oznamovaciu, opytovaciu a rozkazovaciu vetu

ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA

Obsah:

- spisovná výslovnosť
- spisovné vyjadrovanie

Prípravné obdobie 52h

Čítanie - prípravné obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ziakov na konci prípravného obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: ✓ rozprávať podľa obrázka, ✓ jednoducho a súvisle hovoriť k téme zadanej učiteľom,	komunikácia
✓ sluchovo rozlišovať hlásky v slove ✓ zrakovo rozlišovať písmená	hláska písmeno
✓ spájať hlásky do slabík	slabika
✓ hovoriť slovo po slabikách ✓ určovať počet slabík v slove	slovo
✓ tvoriť vetu podľa grafickej schémy ✓ určovať počet slov vo vete	veta
✓ čítať veľké tlačené písmená podľa predlohy	veľké tlačené písmená

Písanie - prípravné obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ písať tvary veľkých tlačných písmen	tvary veľkých tlačných písmen
✓ písať podľa predlohy tvary prípravných cvikov	prípravné cviky

Rozprávanie - prípravné obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ správne artikulovať a vyslovovať všetky hlásky	výslovnosť slovenských hlások
✓ predstaviť sa rodným menom	predstavenie sa

a priezviskom	

Počúvanie - prípravné obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ počúvať a porozumieť informácii od spolužiaka ✓ pracovať podľa inštrukcie učiteľa	prijímanie informácií

Šlabikárové obdobie 195h

Čítanie - šlabikárové obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ziak na konci šlabikárového obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: ✓ čítať všetky písmená, ✓ rozlišovať hlásky, ✓ vyslovovať krátku a dlhú hlásku, ✓ rozlišovať písmená: tlačené, písané, malé a veľké,	písmená hlásky dĺžka hlásky tlačené, písané, veľké a malé písmená abecedy
✓ určovať hlásky v slabike, ✓ spájať hlásky do slabiky, ✓ čítať slabiky (otvorenú, zatvorenú, so spoluhláskovou skupinou a s viacnásobnou spoluhláskovou skupinou),	slabika (analýza a syntéza)
✓ čítať slová po slabikách, ✓ určovať počet slabík a hlások v slove, ✓ určovať pozíciu hlásky v slove (na začiatku, uprostred, na konci), ✓ čítať slová zložené z otvorených slabík, ✓ čítať slová zložené z otvorených a zatvorených slabík, ✓ čítať slová zo zatvorených slabík, ✓ čítať slová so slabikotvorným r – r', l – l', ✓ čítať slová a vysvetľovať ich význam,	slovo
✓ čítať vety, ✓ určovať prvé slovo vety podľa veľkého začiatočného písmena, ✓ rozlišovať druhy viet podľa interpunkčného znamienka,	veta druhy viet interpunkčné znamienka
✓ správne vyslovovať hlásky s dlžňom, mäkčeňom, vokáňom, dvoma bodkami,	rozlišovacie znamienka: dlžň, mäkčeň, vokáň, dve bodky
✓ čítať text zľava doprava	orientácia v texte

Písanie - šlabikárove obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ písať všetky tvary písaných písmen samostatne, v slabikách, slovách, vetách, pri prepise, odpise aj samostatnom písaní, ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou	tvary veľkých a malých písaných písmen
✓ odpísať písaným písmom písmená, slabiky, slová, vety, text podľa písanej predlohy,	odpis písmen, slabík, slov, viet a textu
✓ prepísať písaným písmom slabiky, slová, vety, text podľa tlačenej predlohy, ✓ na základe počutého písať písmená, slabiky, slová, vety, text písaným písmom.	prepis písmen, slabík, slov, viet a textu
✓ na základe počutého písať písmená, slabiky, slová, vety, text písaným písmom.	písanie písmen, slabík, slov, viet a textu podľa diktovania

Rozprávanie - šlabikárove obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ vyžiadať si od učiteľa, spolužiaka informáciu potrebnú k riešeniu úlohy, ✓	vyžiadanie informácie
✓ súvislo rozprávať o nejakej udalosti, ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa, spolužiaka, ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu.	rozprávanie o udalosti

Počúvanie - šlabikárove obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka, ✓ porozumieť, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí.	počúvanie a porozumenie rozprávaniu učiteľa, spolužiaka

Čítankové obdobie 50h

Čítanie - čítankové obdobie

Obsahový štandard	Výkonový štandard
Žiak na konci čítankového obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: ✓ čítať báseň, hádanku zapísanú tlačeným alebo písaným písmom, ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu (nepoužívajú pojem poézia, próza), ✓ odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v básni alebo hádanke,	báseň hádanka
✓ prečítať s porozumením prozaický text, ✓ odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte, ✓ porozprávať dej prečítaného príbehu (rozprávky), ✓ určiť nadpis a autora textu,	text rozprávka, príbeh nadpis, autor
✓ správne čítať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie a želacie vety	druhy viet
✓ prerozprávať jednoduchý dej umeleckého textu, ✓ správne odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám obsiahnutým priamo v texte, ✓ predniesť báseň alebo kratší prozaický text,	rozprávanie dej v umeleckom texte umelecký prednes
✓ odlíšiť reč postáv v dramatizovanom texte, ✓ prečítať text danej postavy v dramatickom diele, ✓ používať pri dramatizácii textu neverbálne prvky komunikácie, ✓ určiť postavy v dramatickom texte, ✓ primeraným spôsobom opísať ich vlastnosti, ✓ identifikovať ilustráciu v texte, ✓ poznať funkciu ilustrácie, ✓ prostredníctvom ilustrácie doplniť text, ✓ priradiť vhodnú ilustráciu k textu, ✓ priradiť k ilustrácii vhodnú časť textu,	dramatizácia umeleckého textu dej zdramatizovaného textu postavy zdramatizovaného textu a ich vlastnosti ilustrácia a jej funkcia

Písanie - čítankové obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ odpísať krátky text podľa predlohy, ✓ prepísať tlačený text písaným písmom, ✓ písať vety a krátke texty podľa diktovania,	odpis písaného textu prepis tlačeného textu písanie podľa diktovania samostatné písomné vyjadrovanie myšlienok

✓ samostatne zapísať krátku myšlienku v rozsahu jednej vety, ✓ používať pravopis písania veľkého písmena na začiatku vlastných podstatných mien osôb, ✓ napísať správne svoje rodné meno a priezvisko,	písanie vlastných podstatných mien osôb písaným písmom
✓ písať prvé slovo vety s veľkým písmenom, ✓ správne písať interpunkčné znamienka na konci oznamovacích, opytovacích, zvolacích, želacích a rozkazovacích viet (pri odpise a prepise textu), ✓ písať správne interpunkčné znamienka na konci viet v diktáte.	veta – veľké písmená na začiatku viet interpunkčné znamienka na konci viet

Rozprávanie - čítankové obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ poznať základné pravidlá slušného správania a aplikovať ich v reálnom živote, ✓ pozdraviť, osloviť dospelých aj spolužiakov, ✓ zvítať, rozlúčiť sa, poprosiť, poďakovať, zaželať niekomu niečo, ✓ ospravedlniť, vyjadriť súhlas, nesúhlas, ✓ zablahoželať, privítať niekoho, rozlúčiť sa, poprosiť, ✓ požiadať niekoho o niečo.	základy spoločenského správania komunikácia
Počúvanie - čítankové obdobie	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
✓ uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka ✓ rozumieť tomu, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí	počúvanie (porozumenie rozprávaniu učiteľa, spolužiaka)

Obsah predmetu 2. ročníka

Jazyková a slohová zložka (5 hodín týždenne, 165 hodín ročne)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ správne určovať hlásku a písmeno v daných slovách, ✓ vymenovať počet písmen a hlások v slovách, ✓ rozlišovať hlásky, ktoré sa zapisujú jedným písmenom od hlások, ktoré sa skladajú z dvoch písmen (dz, dž, ch), ✓ správne vyslovovať hlásky v slovách, ✓ napísať tlačene a písané písmená slovenskej abecedy, ✓ vymenovať a napísať písmená v abecednom poradí, ✓ zoraďovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena,	hláska a písmeno /8 hodín/ rozlíšenie pojmov hláska – písmeno odlišnosť písmen ch, dz a dž v hovorenej reči a v písanom prejave výslovnosť hlások a písmen v slovách abeceda
✓ správne vyslovovať a písať hlásky s rozlišovacími znamienkami: dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky, ✓ rozlíšiť a správne použiť slová, kde rozlišovacie znamienko mení význam slov (koza - koža...), ✓ správne dopĺňať chýbajúce rozlišovacie znamienka do slov, zrakovo rozlišovať písmená, ✓ opravovať text s nesprávne uvedenými rozlišovacími znamienkami,	rozlišovacie znamienka /17 hodín/ dĺžeň, mäkčeň, vokáň a dve bodky rozlišovacie znamienka v grafickom prejave a ich funkcia (zmena významu slova)
✓ samostatne vymenovať samohlásky krátke a dlhé,	samohlásky: krátke a dlhé /20 hodín/

✓ samostatne vymenovať spoluhlásky: mäkké, tvrdé, obojaké, ✓ samostatne vymenovať dvojhlásky, ✓ v texte rozlíšiť samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky, ✓ rozdeliť samohlásky na dve skupiny, ✓ správne vyslovovať krátke a dlhé samohlásky, ✓ uplatniť pravopis slov so samohláskou ä, ✓ rozlíšiť význam slov, kde kvantita samohlásky mení význam slova ✓ napr. (latka – látka, sud - súd),	spoluhlásky: mäkké, tvrdé a obojaké dvojhlásky rozlíšenie hlások na samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky samohlásky: krátke a dlhé samohláska ä a jej pravopis
✓ správne vyslovovať a písať dvojhlásky: ia, ie, iu, ô, ✓ správne prepisovať slabiky ja–já, je, ju–jú na začiatku a na konci ✓ slova, zdôvodňovať pravopis v slovách s dvojhláskami: ia, ie, iu, ô,	dvojhlásky: ia, ie, iu, ô /5 hodín/
✓ identifikovať v slovách mäkké spoluhlásky č, dž, š, ž, c, dz, j ď, ť, ň, ľ a samostatne ich vymenovať, uplatniť pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach, ✓ správne vyslovovať mäkké spoluhlásky aj v menej známych slovách, ✓ v nových slovných spojeniach a poznať ich významovú stránku,	mäkké spoluhlásky /22 hodín/ pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach a y/ý v koreni domácich slov výslovnosť mäkkých spoluhlások č, dž, ž, š, c, dz, j ď, ť, ň, ľ výslovnosť a pravopis spoluhlások ď, ť, ň, ľ pred samohláskami i, e a pred dvojhláskami ia, ie, iu
✓ identifikovať v slovách tvrdé spoluhlásky h, ch, k, g, d, t, n, l, ✓ rozlišovať tvrdé spoluhlásky v texte po sluchovej aj zrakovej stránke, ✓ uplatniť pravopis y/ý po tvrdých spoluhláskach,	tvrdé spoluhlásky /16 hodín/

✓ uplatniť pravopis i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích slovách (kino, kimono...) a v zvukomalebných slovách (kikirik, chi-chi...), ✓ uplatniť pravopis a výslovnosť slov s tvrdou spoluhláskou l, po ktorej sa píše y (lyko, mlyn, plyn, lysá, lyžica...),	výskyt i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích a zvukomalebných slovách výslovnosť a pravopis spoluhlások d, t, n, l v porovnaní s výslovnosťou a pravopisom spoluhlások ď, ť, ň, ľ
✓ rozoznávať krátke a dlhé slabiky, ✓ správne spájať spoluhlásky a samohlásky do slabík, ✓ správne spájať spoluhlásky a dvojhlásky do slabík, ✓ rozdeľovať slová na slabiky, ✓ rozdeľovať slová na jednoslabičné a viacslabičné, ✓ správne rozdeľovať slová na konci riadku, ✓ rozoznávať kvantitu slabík, ✓ rozdeľovať slová s dvojhláskami na slabiky,	slabika /10 hodín/ kvantita slabík spájanie hlások do slabík slabičnosť slov rozdeľovanie slov na konci riadka
✓ tvoriť gramaticky správne vety, ✓ poznať druhy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie), ✓ správne používať za vetami interpunkčné znamienka: bodku, otáznik, výkričník, ✓ uplatňovať melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede, ✓ rozlišovať neúplnú vetu v texte,	jednoduchá veta /20 hodín/ druhy viet interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník) na konci vety neúplná veta

✓ oznámiť niekomu niečo, informovať niekoho o niečom ✓ poznať pravidlá slušného správania sa v rodine, v škole, na verejnosti ✓ vedieť vytvoriť nápis ✓ zablahoželať ústne aj písomne, ✓ používať tykanie a vykvanie v závislosti od danej situácie, ✓ napísať správne adresu svojho bydliska, ✓ napísať jednoduchý (súkromný) list, ✓ sformulovať blahoželanie ústne, písomne, ✓ napísať blahoželanie na pohľadnicu,	komunikačné konvencie /47 hodín/ pozdrav, oslovenie, predstavenie prosba, poďakovanie, ospravedlnenie sa, rozlúčenie nápis ústne a písomné blahoželanie tykanie – vykvanie adresa bydliska súkromný list blahoželanie (ústne, písomne) pohľadnica
✓ porozprávať vlastný zážitok, ✓ porozprávať obsah z prečítaného textu, ✓ porozprávať príbeh podľa série obrázkov, ✓ porozprávať dej konkrétneho alebo vymysleného príbehu, ✓ vytvoriť nadpis k príbehu, ✓ opísať predmet podľa jeho najvýraznejších (osobitých) znakov, ✓ opísať ilustráciu pomocou vlastnej slovnej zásoby.	rozprávanie (ústne) nadpis opis predmetu, ilustrácie

Čítanie a literárna výchova (4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ porozumieť, že text má určitý komunikačný zámer (oznámiť niečo, poučiť niekoho, prípadne pobaviť),	text

✓ uplatňovať správnu techniku čítania pri čítaní akéhokoľvek textu, ✓ čítať plynulo súvislý text, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť, ✓ prečítať text na primeranej úrovni, pričom uplatňuje vhodnú moduláciu hlasu, ✓ suprasegmentálne javy (melódia vety, slovný prízvuk, dôraz, pauza, rytmus, intenzita hlasu), ✓ čítať text s porozumením, ✓ reprodukovať informácie podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené priamo, ✓ porozumieť informáciám, podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené nepriamo, ✓ vyjadriť vlastný názor na prečítaný text, ✓ rozlíšiť báseň od iných literárnych útvarov, ✓ identifikovať veršované a neveršované literárne útvary, ✓ identifikovať v básni strofu, ✓ identifikovať v básni rým, verš, ✓ zarecitovať báseň (básne) podľa vlastného výberu, ✓ identifikovať nadpis v texte, ✓ tvoriť nadpis k rôznym textom (básnickým alebo prozaickým),	báseň, strofa, rým, verš nadpis
✓ vyhľadávať v textoch mená autorov detskej literatúry,	autor, spisovateľ, spisovateľka

✓ poznať mená najznámejších autorov detskej literatúry, ✓ orientovať sa v knižnici, ✓ čítať knihy od známych slovenských aj zahraničných autorov detskej literatúry, ✓ povedať obsah prečítanej knihy, ✓ vymenovať postavy z prečítanej knihy, ✓ poznať mená detských ilustrátorov, ✓ nakresliť ilustráciu k prečítanej knihe,	kniha, knižnica, čitateľ ilustrácia, ilustrátor
✓ recitovať krátke útvary ľudovej slovesnosti, ✓ odlíšiť krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti od iných literárnych útvarov (napr. rozprávok), ✓ zaspievať ľudovú pieseň podľa vlastného výberu,	krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti ľudové riekanky, vyčítanky, piesne
✓ vysvetliť pojem ľudová rozprávka, ✓ plynulo prečítať text ľudovej rozprávky, ✓ uplatniť pri čítaní správne dýchanie, artikuláciu a dodržiavať správnu výslovnosť, ✓ identifikovať postavy v rozprávke, ✓ porozprávať dej rozprávky, ✓ povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky, ✓ vymenovať názvy niektorých rozprávkových kníh,	ľudová rozprávka (obsah, dej, postavy)
✓ vysvetliť pojem bábkové divadlo, ✓ vysvetliť, čo je báбка, kto je bábkoherec, bábkar, ✓ zhotoviť jednoduchú bábkku (z papiera, látky), ✓ zahrať bábkovú hru so spolužiakmi,	bábkové divadlo, bábkoherec, bábkar

✓ vysvetliť pojem zdrobnenina, ✓ vyhľadať zdrobneninu v texte, ✓ vytvoriť krátky literárny text so zdrobneninami,	zdrobnenina
✓ čítať nahlas a s porozumením veku primerané texty z novín a detských časopisov, ✓ povedať stručný obsah prečítaného textu, ✓ poznať názvy známych detských časopisov.	noviny detské časopisy

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet a disponibilná hodina je určená na precvičovanie a utvrdzovanie učiva a rozvoj komunikačných zručností.

Obsah predmetu 3. ročníka:

Slovenská jazyka a literatúra – 8 hod. týždenne (264 hodín ročne)

Jazyková zložka

Komunikačná zložka – sloh

Čítanie a literárna výchova

Písanie - integrované (písanie sa vyučuje integrovane s jazykovou zložkou, slohovou zložkou a v rámci čítania a literárnej výchovy).

Jazyková zložka – 4 hod. týždenne (132 hodín ročne)

1. Abeceda – 10 hodín
2. Delenie slov na slabiky, slabikotvorné hlásky – 7 hodín
3. Obojaké spoluhlásky – 3 hodiny
4. Vybrané slová – 3 hodiny
5. Vybrané slová po obojakých spoluhláskach b, p, m, r, s, v, z - príbuzné slová – 70 hodín
6. Ohybné slovné druhy. Podstatné mená – 11 hodín
  - Slovesá – 8 hodín
  - Prídavné mená – 8 hodín
  - Zámená – 6 hodín
  - Číslovky – 6 hodín

Komunikačná zložka - sloh – 33 hodín

1. List – 5 hodín
2. Rozprávanie ústne, písomné – 4 hodiny
3. Oznam, SMS, email, korešpondenčný lístok – 6 hodín
4. Inzerát – 3 hodiny
5. Reklama – 4 hodiny
6. Pozvánka – 3 hodiny
7. Opis (predmetu, obrazu, ilustrácie) – 4 hodiny
8. Vizitka, druhy vizitiek – 4 hodiny

Jazyková zložka a sloh

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: • zoradiť slová v abecednom poradí podľa druhého, tretieho..., n-tého písmena, • použiť aspoň jednu kodifikovanú príručku slovenského jazyka, • podľa abecedného poradia vyhľadať slová a heslá v slovníkoch, v telefónnom zozname a v encyklopédiách,	abeceda slovníky encyklopédie, telefónny zoznam
• nahradiť spoluhlásku l, l' a r, r' samohláskou a vytvoriť slabiku, • identifikovať slová so slabikotvornými hláskami v texte, • tvoriť nové slová zo slabikotvorných slabík,	slabikotvorné hlásky l, l', r, r' (písanie a výslovnosť)
• vymenovať obojaké spoluhlásky, • identifikovať v texte obojaké spoluhlásky, • písať po obojakých spoluhláskach mäkké i, í, alebo tvrdé y, ý,	obojaké spoluhlásky
• vymenovať vybrané a príbuzné slová po spoluhláskach (b, m, p, r, s, v, z), • rozoznať pravopis vybraných a príbuzných slov, • používať vybrané a príbuzné slová v iných slovných spojeniach, v texte,	vybrané slová po obojakých spoluhláskach (b, m, p, r, s, v, z) príbuzné slová (odvodzovanie, tvorenie, pravopis)
• vysvetliť pojem podstatné mená, • pýtať sa na podstatné mená otázkou: kto je to? čo je to?, • identifikovať na základe otázky podstatné mená v texte, • vysvetliť pojem všeobecné a vlastné podstatné mená, • rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená v texte, • uplatňovať pravidlá slovenského pravopisu pri písaní vlastných mien osôb, zvierat, vecí, miest, mestských častí, obcí, ulíc, pohorí, riek, potokov, štátov	podstatné mená všeobecné a vlastné podstatné mená

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: • vysvetliť pojem slovesá, • opýtať sa na slovesá otázkou: čo robí?, • identifikovať slovesá v texte na základe otázky, • písať v slovesách koncovku – li, • identifikovať slová podobného významu v texte,	slovesá slová podobného významu (synonymá)
• vysvetliť pojem prídavné mená, • pýtať sa na prídavné mená otázkou: aký? aká? aké?, • identifikovať na základe otázky prídavné mená v texte, • identifikovať slová opačného významu v texte, • používať synonymá a antonymá vo vetách, v texte,	prídavné mená slová opačného významu (antonymá)
• vysvetliť pojem zámená, • identifikovať bežne používané zámená (ja, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony, tebe/ti, mňa/ma, nás, vám, im, jemu/mu, jej, môj, tvoj, jeho, jej, náš, váš, ich, kto, čo, ten, to, tam, takto) v texte, • používať zámená v ústnej a písomnej komunikácii,	zámená
• vysvetliť pojem číslovky, • opýtať sa na číslovky otázkami: koľko? koľkí?, • vyhľadať v texte základné a radové číslovky, • používať číslovky v bežnej komunikácii, • zapísať číslovky slovom,	číslovky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: • rozoznať časti listu (úvod, jadro, záver), • v liste rozoznať oslovenie a podpis, • správne napísať oslovenie v liste, • písomne zoštylizovať jednoduchý list, • rozoznať druhy korešpondencie,	list členenie listu (úvod, jadro, záver, podpis) oslovenie
• porozprávať udalosť alebo zážitok zo života podľa série obrázkov, na základe vopred vytvorenej osnovy, • porozprávať dej podľa časovej postupnosti,	rozprávanie – písomne osnova (úvod, jadro, záver) časová postupnosť
• sformulovať krátky oznam, • napísať jednoduchý oznam prostredníctvom SMS, mejlom, • napísať správu mejlom, • odlíšiť správu od oznamu,	oznam SMS, mejl správa odlíšenie oznamu od správy
• vyhľadať inzeráty v časopisoch, v novinách, v reklamách, na internete, • triediť inzeráty podľa obsahového zamerania, • dokáže písomne sformulovať krátky inzerát,	inzerát
• vysvetliť pojem reklama, • rozlíšiť druhy reklamy, • sformulovať krátky reklamný text, • posúdiť veku primeraným spôsobom a jazykom hodnovernosť reklamy,	reklama druhy reklamy
• vysvetliť pojem pozvánka, • rozpoznať jednotlivé body pozvánky (miesto, čas, program, pozývateľ), • sformulovať písomne text pozvánky na určité podujatie (besiedka, koncert),	pozvánka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: • opísať charakteristické prvky predmetu, • opísať funkčnosť predmetu a poznať jeho praktické využitie, • slovne vysvetliť čo je nákres, schéma, • identifikovať nákres, schému v texte, • charakterizovať návod, • pracovať podľa jednoduchého návodu, • prezentovať návod verejne, • rozpoznať jednoduchý recept, • rozlíšiť druhy receptov (lekársky, kuchársky), • pracovať podľa jednoduchého receptu, • zostaviť jednoduchý recept,	opis pracovného predmetu nákres schéma návod recept
• identifikovať vizitku po vizuálnej stránke, • rozoznať, ktoré údaje o človeku vizitka prezrádza, • predstaviť sa prostredníctvom vizitky, • vyrobiť vizitku pre seba, pre spolužiaka, rodiča.	vizitka

Čítanie a literárna výchova – 3 hod. týždenne (99 hodín ročne)

1. Literatúra pre deti a mládež – 40 hodín
2. Poézia a próza – 20 hodín
3. Ľudová slovesnosť – 20 hodín
4. Príslovia, porekadlá – 5 hodín
5. Autorská rozprávka – 32 hodín
6. Povest' – 15 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: • čítať plynulo súvislý umelecký text, • uplatňovať zásady správnej techniky čítania zameranej na umelecký prednes, • správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť, • literárny text čítať s porozumením, • odpovedať na otázky zamerané na obsahovú stránku textu, • vymenovať najznámejšie knihy pre deti a mládež, • pozná mená významných autorov detskej literatúry, • porozprávať krátky dej alebo obsah prečítanej knihy, • vyjadriť pocity a zážitky z prečítaného textu (knihy),	literatúra pre deti a mládež
• vysvetliť pojmy poézia a próza, • rozoznať v texte poéziu od prózy, • recitovať báseň so zameraním na umelecký prednes, • rozoznať v prozaickom útvare odseky,	poézia, próza odsek
• vysvetliť pojem ľudová slovesnosť, • vymenovať literárne útvary ľudovej slovesnosti, • čítať krátke ľudové útvary s porozumením, • vysvetliť pojem pranostika, • vyhľadať pranostiky v texte, • zapamätať si najznámejšie pranostiky,	ľudová slovesnosť pranostika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: • vyhľadať príslovia a porekadlá v texte, • povedať ponaučenie vyplývajúce z príslovia, • vysvetliť pojem prirovnanie, • identifikovať prirovnania v texte, • napísať samostatne vety, v ktorých použije čo najviac prirovnaní,	príslovie porekadlo prirovnanie
• autorskú rozprávku prečítať nahlas, plynulo, s porozumením, • v rozprávke výrazne čítať priamu reč, • rozlíšiť rozdiely medzi ľudovou a autorskou rozprávkou, • rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy rozprávky, • povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky,	autorská rozprávka hlavná a vedľajšia postava
• určiť hlavnú myšlienku v rôznych literárnych textoch, • určiť rozdiely medzi rozprávkou a povestou, • charakterizovať povesť, • určiť hlavnú myšlienku povesti, • správne formulovať otázky k obsahu povesti, • vysloviť vlastný názor na povesť.	hlavná myšlienka povešť (vhodný výber povesti, zamerať sa na kratšie a po obsahovej stránke jednoduchšie povesti)

Využitie disponibilnej hodiny:

Predmet Slovenský jazyk a literatúra sme posilnili dotáciou 1 hodiny, a to na jazykovú zložku. Cieľom dotácie je prehĺbovať a precvičovať učivo o vybraných slovách, slovných druhoch, precvičiť každý tematický celok.

Obsah predmetu 4. ročníka:

Slovenský jazyk a literatúra – 8 hod. týždenne (264 hodín ročne)

Jazyková zložka

Komunikačná zložka – sloh

Čítanie a literárna výchova

Písanie - integrované (písanie sa vyučuje integrovane s jazykovou zložkou, slohovou zložkou a v rámci čítania a literárnej výchovy).

Jazyková zložka – 143 hodín ročne

1. Tvorenie slov predponami – 5 hodín
2. Pravopis ďalších vybraných slov – 40 hodín
3. Spodobovanie – 22 hodín
4. Priama reč – 4 hodiny
5. Ohybné slovné druhy
  - Podstatné mená – 25 hodín
  - Prídavné mená – 10 hodín
  - Zámená – 5 hodín
  - Číslovky – 5 hodín
  - Slovesá – 12 hodín
6. Neohybné slovné druhy
  - Príslovky – 5 hodín
  - Predložky – 3 hodiny
  - Spojky – 3 hodiny
  - Častice – 2 hodiny
  - Citoslovčia – 2 hodiny

Komunikačná zložka - sloh – 22 hodín ročne

1. Umelecký a vecný text – 5 hodín
2. Diskusia – 3 hodiny
3. Opis osoby – 4 hodiny
4. Interview – 4 hodiny
5. Reprodukcia rozprávania – 4 hodiny
6. Plagát – 2 hodiny

Jazyková zložka a sloh

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • vytvárať nové slová s rôznymi predponami, • uplatniť pravopis predpôn, • identifikovať slabičné a neslabičné predpony, • rozlíšiť význam slov utvorených z rôznych predpôn, • používať slová s predponami v texte,	tvorenie slov predponami pravopis a výslovnosť predponových odvodenín
• uplatniť pravopis vybraných a odvodených slov, ktoré rovnako alebo podobne znejú, ale majú odlišný význam aj pravopis (napr. byť – biť, vyť – viť, výr – vír), • uplatniť pravopis geografických názvov s i/í a y/ý po obojakej spoluhláske,	pravopis ďalších vybraných slov geografické názvy s i/í a y/ý po obojakej spoluhláske
• rozdeľovať hlásky na párové znelé, párové neznelé, nepárové znelé, • uplatniť výslovnosť a pravopis znelých párových spoluhlások na konci slov a neznelých spoluhlások na konci slov, • uplatniť výslovnosť a pravopis spodobovaných spoluhlások vo vnútri slova, • uplatniť výslovnosť a pravopis spodobovaných spoluhlások na hranici slov, • uplatniť pravopis a výslovnosť spoluhlásky v,	delenie hlások na znelé a neznelé spodobovanie na konci slova, uprostred slova, na hranici slov pravopis a správna výslovnosť spoluhlások na konci slov, na morfematickom švíku, hranici slov pravidlá pravopisu a výslovnosť spoluhlásky v
• vysvetliť pojem priama reč, • rozoznať priamu reč v hovorenom prejave, • na základe úvodzoviek a uvádzacej vety identifikovať priamu reč v texte, • rozlíšiť uvádzáciu vetu od priamej reči,	priama reč uvádzacia veta, úvodzovky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • rozdeliť slovné druhy na ohybné a neohybné, • rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, • uplatniť pravopis v názvoch štátov a v pomenovaniach príslušníkov národov, • určiť gramatické kategórie podstatných mien, • určiť mužský, ženský a stredný rod podstatných mien, • určiť jednotné a množné číslo podstatných mien, • vymenovať pádové otázky a latinské názvy pádov, • skloňovať podstatné mená podľa jednotlivých pádov, • určiť a vytvoriť základný tvar podstatného mena, • použiť tvary podstatných mien vo vetách a v texte, • určiť rod, číslo a pád prídavných mien, • určiť základný tvar prídavného mena, • určiť zhodu podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde, • identifikovať zámená v texte, • rozoznať druhy zámen (osobné a privlastňovacie), • používať zámená v ústnej aj písomnej komunikácii, • identifikovať základné a radové číslovky v texte, • správne skloňovať číslovky, • uplatniť pravopis čísloviek, • určiť v texte základný tvar slovesa – neurčitok, • určiť gramatické kategórie sloves (osobu, číslo a čas),	ohybné a neohybné slovné druhy podstatné mená - vlastné a všeobecné vlastné podstatné mená – názvy štátov a príslušníkov národov gramatické kategórie podstatných mien (rod, číslo, pád) rod podstatných mien číslo podstatných mien pád podstatných mien základný tvar podstatného mena prídavné mená (rod, číslo, pád) základný tvar prídavného mena zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde zámená druhy zámen (osobné, privlastňovacie) číslovky: základné a radové slovesá gramatické kategórie sloves časovanie sloves

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • správne časovať slovesá, • správne časovať sloveso <i>byť</i> vo všetkých slovesných časoch,	
• charakterizovať neohybné slovné druhy, • vymenovať neohybné slovné druhy, • určiť funkciu neohybných slovných druhov vo vete, • identifikovať neohybné slovné druhy v texte, • vyhľadať príslovky v texte na základe otázok: kde? kedy? a ako?, • identifikovať predložky v texte, • uplatniť správnu výslovnosť a pravopis predložiek s/so, z/zo, k/ku v spojení s osobnými zámenami, • identifikovať spojky v texte, • vymenovať spojky, ktoré sa v reči najčastejšie vyskytujú, • rozoznať v texte častice a citoslovčia, • určiť funkciu častíc a citoslovciac, • vymenovať najfrekventovanejšie výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (áno/nie, hádam, asi, možno...), • používať častice a citoslovčia v ústnej a písomnej komunikácii,	neohybné slovné druhy príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia funkcia neohybných slovných druhov vo vete príslovky predložky pravopis predložiek a ich správna výslovnosť spojky najfrekventovanejšie spojky (a, ale, keď, aby, že ...) častice a citoslovčia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • vysvetliť pojem umelecký a vecný text, • prakticky rozoznať umelecký a vecný text, • vysvetliť pojem kľúčové slová, • identifikovať kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte, • porozprávať prostredníctvom kľúčových slov krátky príbeh, • napísať osnovu, • zreprodukovať text podľa napísanej osnovy, • napísať krátky umelecký text, • napísať krátky vecný text,	umelecký a vecný text kľúčové slová osnova v umeleckom a náučnom texte (písomne) tvorivé písanie
• vysvetliť pojem diskusia, • diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom, • vysloviť a obhájiť si vlastný názor v diskusii, • dodržiavať pravidlá spoločenského správania počas diskusie, • primerane riešiť umelo vytvorenú konfliktnú situáciu, • prejaviť vlastný názor primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami na konfliktnú situáciu, • poznať niektoré stratégie riešenia konfliktu,	diskusia názor
• opísať podľa predlohy osobu, • vymenovať charakteristické črty opisovanej osoby: vonkajšie, vnútorné (charakterové), • opísať osobu podľa živého modelu (spolužiaka, učiteľa), • v opise použiť jednoduché vety, súvetia a prirovnania,	opis osoby (ústne, písomne)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • vysvetliť pojem interview, • písomne koncipovať jednoduché otázky a odpovede ako koncept k interview, • zrealizovať so spolužiakmi interview o aktuálnej udalosti,	interview (cieľný rozhovor)
• zreprodukovať ústne a písomne kratší prečítaný text, • dodržiavať časovú postupnosť deja, • napísať dejovú postupnosť rozprávania, • písomne priradiť správne nadpisy k dejovej osnove,	reprodukcia rozprávania časová postupnosť deja
• vlastnými slovami charakterizovať plagát, • rozlíšiť, na aké účely sa plagát používa, • vytvoriť jednoduchý plagát k aktuálnej udalosti.	plagát

Čítanie a literárna výchova – 3 hod. týždenne (99 hodín ročne)

1. Náučná literatúra, diagramy a grafy, umelecká literatúra, divadlo, divadelná hra – 65 hodín
2. Rozhlas, televízia, film, kino, multimédiá – 15 hodín
3. Dialóg – 3 hodiny
4. Kapitola – 1 hodina
5. Bájka – 7 hodín
6. Komiks, pojmová mapa, plagát – 8 hodín

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • čítať náučný text s porozumením, • identifikovať informácie uvedené priamo v texte, • tvoriť otázky k informáciám uvedeným priamo v texte, • identifikovať informácie uvedené v texte nepriamo, • tvoriť otázky k informáciám uvedeným v texte nepriamo, • identifikovať v texte diagramy a grafy, • prečítať diagramy a grafy v náučnom texte, • určovať podľa diagramu alebo grafu pomerné zastúpenie jednotlivých položiek, • v texte navzájom odlíšiť umeleckú a náučnú literatúru, • čítať umelecký text samostatne, s dôrazom na správnu výslovnosť, dikciu, artikuláciu, • naspamäť zarecitovať jednu/viac básní, • predniesť kratšie prozaické dielo, • charakterizovať divadlo, divadelnú hru, • účinkovať v divadelnej hre, ktorú nacvičí učiteľ so žiakmi v triede, v škole, • dbať na výrazný prednes priamej reči v dramatických textoch, • poznať spoločenské pravidlá správania sa v divadle,	náučná literatúra diagramy a grafy umelecká literatúra divadlo, divadelná hra

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • charakterizovať pojmy rozhlas, televízia, film, kino a vzájomne ich odlíšiť, • poznať názvy detských literárnych diel (rozprávok), ktoré boli sfilmované, • rozprávať obsah detského filmu, ktorý žiakov najviac upútal, • vymenovať hlavné postavy z detského filmu, • opísať vzťahy medzi filmovými postavami, • poznať spoločenské pravidlá správania sa v kine,	rozhlas, televízia, film, kino prepojenie literatúry s filmovou, televíznou a divadelnou tvorbou
• vysvetliť pojem dialóg, poznať koľko osôb na ňom participuje, • identifikovať dialóg v texte a prečítať ho s porozumením, • zrealizovať dialóg so spolužiakom, použiť primeranú gestikuláciu, mimiku,	dialóg mimozajzykové prostriedky (gestikulácia, mimika)
• vysvetliť pojem kapitola, • rozoznať v knihe kapitoly,	kapitola
• vysvetliť pojem bájka, • vyhľadať bájky z rôznych zdrojov (kníh, internetu), • čítať bájku so zameraním na výrazný prednes priamej reči, • pokúsiť sa o dramatizáciu bájky, • vlastnými slovami hovoriť ponaučenie vyplývajúce z bájky, • poznať mená autorov bajok slovenskej a svetovej literatúry,	bájka bájka v svetovej literatúre (Ezop) bájka v slovenskej literatúre (J. Záborský)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: • vysvetliť pojem komiks, • čítať komiks so zameraním na dejovú postupnosť, • zoradiť obrázky podľa debovej postupnosti, • nakresliť samostatne alebo za pomoci spolužiakov krátky komiks a napísať k nemu výstižný text, • charakterizovať vlastnými slovami pojmové mapy, • samostatne porozprávať o danej téme prostredníctvom pojmovej mapy, • tvoriť v skupine pojmové mapy výberom z ponuky slov, slovných spojení.	komiks dejová postupnosť v komikse (text umiestnený v bublinách, uprostred textu, na okrajovej časti obrázku) pojmové mapy

Využitie disponibilnej hodiny:

Predmet Slovenský jazyk a literatúra sme posilnili dotáciou 1 hodiny, a to na jazykovú zložku. Cieľom dotácie je prehľbovať a precvičovať učivo o vybraných slovách, slovných druhoch, určovanie gramatických kategórií u podstatných mien a slovies, precvičiť každý tematický celok.

6. Spôsoby hodnotenia, preverovania a klasifikovania žiakov v predmete

(1) Pri klasifikácii výsledkov v tomto predmete sa hodnotí v súlade s učebnými osnovami a vzdelávacími štandardami:

- a) celistvosť, presnosť a trvácnosť osvojenia požadovaných poznatkov, faktov, pojmov, zákonitostí a vzťahov, kvalita a rozsah získaných zručností vykonávať požadované rozumové a motorické činnosti,
- b) schopnosť uplatňovať osvojené poznatky a zručnosti pri výklade spoločenských javov a zákonitostí, ako aj pri riešení praktických úloh v každodennom živote,
- c) schopnosť využívať skúsenosti a poznatky získané pri praktických činnostiach,
- d) aktivita v prístupe k činnostiam, záujem o ne a vzťah k nim,
- e) výstižnosť a jazyková správnosť ústneho a písomného prejavu,
- f) schopnosť zaujať postoj a vyjadriť vlastné stanovisko, kooperatívne riešiť problémy,
- g) kvalita výsledkov činností a schopnosť samostatnej práce, schopnosť učiť sa učiť a schopnosť spolupráce.

(2) Výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka sa v tomto predmete klasifikujú podľa kritérií uvedených v odsekoch 3 až 7 v primeranom rozsahu pre príslušný ročník štúdia.

(3) Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak ovláda požadované poznatky, fakty, pojmy, definície a zákonitosti presne a úplne a rozumie vzťahom medzi nimi. Pohotovo vykonáva požadované intelektuálne a motorické činnosti. Samostatne a tvorivo aplikuje osvojené poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny a písomný prejav je správny, presný a výstižný. Grafický prejav je presný a estetický. Výsledky jeho činnosti sú kvalitné, len s menšími nepresnosťami. K požadovaným záležitostiam vie jasne a pohotovo zaujať postoj a vyjadriť vlastné stanovisko. Žiak je schopný pracovať samostatne aj v skupine.

(4) Stupňom 2 – chváľitebný sa žiak klasifikuje, ak má v presnosti a úplnosti požadovaných poznatkov, faktov, pojmov, definícií a zákonitostí ojedinelé medzery a rozumie vzťahom medzi nimi. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností prejavuje nepresnosti, tie však vie s pomocou učiteľa korigovať. Samostatne alebo na základe menších podnetov učiteľa aplikuje osvojené poznatky a zručnosti pri riešení teoretických a praktických úloh, pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí. Jeho ústny a písomný prejav má menšie nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. Grafický prejav je estetický, bez väčších nepresností. Výsledky jeho činnosti sú kvalitné, len s menšími nepresnosťami. K požadovaným záležitostiam vie zaujať postoj a vyjadriť vlastné stanovisko. Žiak je schopný pracovať samostatne aj v skupine.

(5) Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak má v presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných poznatkov, faktov, definícií a zákonitostí menšie medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností, ako aj pri aplikácii osvojených poznatkov a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa dopúšťa chýb. Závažnejšie nepresnosti a chyby dokáže s pomocou učiteľa korigovať. V ústnom a písomnom prejave má nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. V kvalite výsledkov jeho činnosti a v grafickom prejave sa objavujú častejšie nedostatky, grafický prejav je menej estetický. K požadovaným záležitostiam vie menej pohotovo zaujať postoj a vyjadriť vlastné stanovisko.

Žiak je schopný pod dohľadom pedagóga samostatne pracovať. Má priemerne rozvinuté zručnosti práce v skupine.

(6) Stupňom 4 – dostatočný sa žiak klasifikuje, ak má v presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných poznatkov, faktov, definícií a zákonitostí závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností, ako aj pri aplikácii osvojených poznatkov a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa dopúšťa závažných chýb. Jeho ústny a písomný prejav má vážne nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. V kvalite výsledkov jeho činnosti a v grafickom prejave sa objavujú častejšie nedostatky, grafický prejav je menej estetický. Závažné nedostatky a chyby dokáže žiak s pomocou učiteľa opraviť. K požadovaným záležitostiam nevie pohotovo zaujať postoj a s problémami vyjadruje vlastné stanovisko. Pri samostatnom štúdiu má žiak vážne problémy. Nemá dostatočne rozvinuté zručnosti spolupráce.

(7) Stupňom 5 – nedostatočný sa žiak klasifikuje, ak si požadované poznatky, fakty, definície a zákonitosti neosvojil. Trvale má závažné nedostatky vo vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností. Nie je schopný riešiť teoretické a praktické úlohy kvôli chýbajúcim vedomostiam a zručnostiam. Jeho písomný a ústny prejav je nevyhovujúci. K požadovaným záležitostiam nevie zaujať postoj a nie je schopný vyjadriť vlastné stanovisko. Žiak nie je schopný uspokojivo pracovať ani pod trvalým dohľadom učiteľa. Nezapája sa do práce v skupine.

Hodnotenie:

V 1. ročníku hodnotíme slovne. Používame aj motivačné pečiatky.

Zaraďujeme sebahodnotenia žiakov, ich schopnosť posúdiť svoju vlastnú prácu, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy.

Predmetom hodnotenia vo výchovno–vzdelávacom procese sú najmä merateľné učebné výsledky žiakov v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, schopnosť osvojené vedomosti používať, zručnosti a návyky, usilovnosť...

Pracovný postup a metódy pri hodnotení:

- v priebehu každej vyučovacej hodiny budeme uplatňovať pozitívnu motiváciu
- budeme rozvíjať schopnosť sebahodnotenia, hodnotenie sa navzájom medzi spolužiakmi,
- na vyučovacích hodinách budeme využívať rôzne didaktické hry, súťažné úlohy, krátke samostatné práce, rôzne súťaže, navodzovať situácie s poskytnutím šance každému žiakovi,
- v pravidelných intervaloch budeme hodnotiť vedomostnú úroveň žiakov,
- zisťovať a hodnotiť budeme predovšetkým to, čo žiak vie,

Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Nekomparujeme výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého žiaka podľa jeho možností a schopností. Snahou každého učiteľa je pozitívne hodnotenie, ktoré má veľký motivačný charakter. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale dokázali ohodnotiť aj výkon svojho

spolužiaka.

Kritériá kontroly diktátov

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 1. ročníku ZŠ

Počet: 1

Zameranie: opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ

Rozsah kontrolných diktátov:

1. ročník 10 – 15 plnovýznamových slov

Žiaci budú hodnotení a klasifikovaní v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon v súlade s prílohou č. 2 k Metodickému pokynu č. 22/2011. Žiak je hodnotený ústne aj písomne počas celého roka stupnicou 1-5.

Žiak bude z predmetu Slovenský jazyk a literatúra skúšaný **ústne** prevažne na hodinách čítania, ale i na hodinách slohovej a jazykovej výchovy (čítanie známeho textu, neznámeho textu, čítania s porozumením, recitácia poézie, prózy) a **písomne** (kontrolné písomné práce, tematické písomné práce, kontrolné diktáty, pravopisné cvičenia, odpisy, prepisy, krátke písomné práce, päťminútovky, ...)

Pravopisné cvičenia, krátke písomné práce, päťminútovky, ktoré netrvajú dlhšie ako 15 minút, nemusia byť vopred ohlásené.

Pravopisné cvičenia, odpisy a prepisy môže/nemusi učiteľ hodnotiť známku.

	Kontrolné diktáty	Tematické písomné práce	Kontrolné písomné práce
2. ročník	- opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ - hláska a písmeno (ch, dz, dž) - samohláska ä - dvojhlasiky - tvrdé spoluhlásiky - opakovanie učiva za 1. polrok - mäkké spoluhlásiky - slabiky di, ti, ni, li, de, te, ne, le - vety - opakovanie učiva z 2. ročníka	po prebratí tematických celkov	vstupná písomná práca polročná písomná práca
3. ročník	- Opakovanie učiva z 2. ročníka ZŠ - Slová s l, í, r, ř - vybrané slová po b	po prebratí tematických celkov	vstupná písomná práca polročná písomná práca

	- vybrané slová po m - vybrané slová po p - opakovanie učiva za 1. polrok - vybrané slová po r, s - vybrané slová po v, z - slovné druhy - opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ		výstupná písomná práca
<i>Spolu</i>	<i>10 diktátov</i>	<i>minimálne 2 tematické písomné práce</i>	<i>3 písomné práce</i>
	Kontrolné diktáty	Tematické písomné práce	Kontrolné písomné práce
4. ročník	- Opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ - vybrané slová po b, m - vybrané slová po p, r - vybrané slová po s, v, z - spodobovanie - opakovanie učiva za 1. polrok - vlastné podstatné mená - ohybné slovné druhy - neohybné slovné druhy - opakovanie učiva zo 4. ročníka ZŠ	po prebratí tematických celkov	vstupná písomná práca polročná písomná práca výstupná písomná práca
<i>Spolu</i>	<i>10 diktátov</i>	<i>minimálne 2 tematické písomné práce</i>	<i>3 písomné práce</i>

Stupnica hodnotenia písomných prác:

Percentá	známka
100 % - 90 %	1
89 % - 75 %	2
74 % - 50 %	3
49 % - 25 %	4
24 % - 0 %	5

Stupnica hodnotenia diktátov:

Počet chýb	známka	½ diktát, päťminútovky:
0 - 1	1	0
2 - 4	2	2
5 - 7	3	3 - 4
8 - 10	4	5

Ak je v diktáte v tom istom slove 2-krát tá istá chyba, je rátaná ako jedna.

Počet slov v kontrolných diktátoch:

2. ročník	20 – 30 plnovýznamových slov
3. ročník	30 – 40 plnovýznamových slov
4. ročník	40 – 50 plnovýznamových slov

Navrhovaný rozsah slov platí aj pri prepise a odpise textu.

Minimálny počet známok za klasifikačné obdobie 6

Konkrétne: 2 z ústneho skúšania

2 z písomných prác

2 z čítania

Súčasťou hodnotenia bude aj schopnosť prezentovať výsledky svojej práce – referáty, projekty. Známkou budú hodnotené aj mimoškolské aktivity žiakov – vlastná tvorba, účasť na súťažiach a pod.

Domáca príprava na vyučovanie – písanie domácich úloh.

Žiak je ospravedlnený za zameškané učivo **1 vyučovaciu hodinu po nástupe do školy.**

Práca s deťmi vyžadujúcimi špeciálne vzdelávacie potreby:

V predmete slovenský jazyk a literatúra venujeme zvýšenú individuálnu starostlivosť deťom s diagnostikovanými poruchami učenia. Deti sú integrované do bežných tried a na základe odporúčenia poradenského zariadenia majú vypracovaný individuálny študijný plán.

Pri vyučovaní slovenského jazyka a literatúry dodržiavame s prihliadnutím k individualite žiaka predovšetkým tieto pravidlá:

- žiaci s poruchami učenia majú prispôbený čas na vypracovanie úloh k svojim potrebám.
- pri práci s knihou pracujeme so žiakmi individuálne
- v hodnotení sa prihliada na diagnostikované poruchy učenia
- uprednostňujeme ústne odpovede pred písomnými
- pri testoch majú žiaci zadávané úlohy s prevahou doplnovacích cvičení.

7.Učebné zdroje

Hirschnerová, Z - Muntágová, L.- Nemčíková, M.: *Hupsov šlabikár pre 1. ročník základných škôl (1. časť)*. Bratislava : Aitec.

Hirschnerová, Z - Muntágová, L.- Nemčíková, M.: *Hupsov šlabikár pre 1. ročník základných škôl (2. časť)*. Bratislava : Aitec.

Hirschnerová, Z. *Pracovný zošit k Hupsovmu šlabikáru Lipka*, 2013. Bratislava: Aitec.

Hirschnerová, Z - Muntágová, L.- Nemčíková, M.: *Písanie pre 1. ročník - súbor predpisových zošitov k Hupsovmu šlabikáru*.

Multimediálne CD Aitec

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Učebnica Slovenský jazyk pre 2. ročník základných škôl (Zuzana Hirschnerová), pracovný zošit Slovenský jazyk pre 2. ročník základných škôl, učebnica Čítanka pre 2. ročník ZŠ (Mgr. M. Nosál'ová), pracovný zošit Čítanie pre 2. ročník základných škôl, pracovné listy vypracované vyučujúcim zamerané na čítanie s porozumením, časopisy, letáky, mapy, noviny, etikety a obaly tovarov, nástenné obrazy, CD nosiče, DVD, nástenky, pravidlá slovenského pravopisu, slovník cudzích slov, iné slovníky, fotografie, ilustrácie, ďalšie odborné publikácie k daným témam učiva, encyklopédie, webové stránky, detské knihy , školská knižnica, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii.

Slovenský jazyk pre 3. ročník ZŠ – učebnica, Z. Hirschnerová – R. Adame

Pracovný zošit k učebnici Slovenský jazyk pre 3.ročník ZŠ, Z. Hirschnerová – R. Adame

Spievanky – Vybranky, A. Škoviera – Z. Hirschnerová

Čítanka pre 3. ročník ZŠ – učebnica, M. Ondráš, Z. Hirschnerová, M. Filagová

Pracovný zošit k učebnici Čítanka pre 3. ročník ZŠ, Z. Hirschnerová

Metodická príručka k súboru Slovenský jazyk pre 3. ročník ZŠ, Z. Hirschnerová

Multimediálne CD Aitec

Slovenský jazyk pre 4. ročník ZŠ – učebnica, Z. Hirschnerová – R. Adame

Pracovný zošit k učebnici Slovenský jazyk pre 4.ročník ZŠ, Z. Hirschnerová – R. Adame

Spievanky – Vybranky, A. Škoviera – Z. Hirschnerová

Čítanka pre 4. ročník ZŠ – učebnica, M. Ondráš, Z. Hirschnerová, M. Filagová

Pracovný zošit k učebnici Čítanka pre 4. ročník ZŠ, Z. Hirschnerová, M. Filagová

Metodická príručka k súboru Slovenský jazyk pre 4. ročník ZŠ, Z. Hirschnerová

Multimediálne CD Aitec

Cvičíme diktáty, Vybrané slová v krížovkách a iné doplnkové materiály, detské časopisy, knihy z knižnice, slovníky / synonymický, frazeologický /, Pravidlá slovenského pravopisu, Krátky slovní slovenského jazyka, Slovník spisovnej výslovnosti, encyklopédie, odborná a metodická literatúra, didaktické prostriedky, CD prehrávač a nahrávky, internet, svojpomocne zhotovené pomôcky, ...